

ISZÁNTÓ

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban érvényes.
Egész évre 10 k.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, ahétfé és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 255. szám.

Nagyvárad.

Csütörtök 1913. november 6

Az esküdtzéki javaslat.

Az esküdtzéki reform tárgyalásának tegnap jelentős momentuma volt Balogh Jenő igazságügyminiszter beszéde. Ebben a beszédben a miniszter egészen egyszerű, de annál kézzel foghatóbb és meggyőzőbb érvekkel mutatta ki, mennyire szükséges az esküdtzék mostani abszurd ítételeinek lehetetlenné tétele. Merőben igazságszolgáltatási érdek, hogy az esküdtzék reformáltassék, ebből kár pártpolitikai kérdést csinálni. Legokosabb volna természetesen az esküdtzékeltörölni, idáig azonban még nem érett meg a közvélemény.

A Ház tárgyalásain részt vesz az ellenzék is, de csak úgy, hogy részt is vesz, meg nem is. Annyi már kiderült, hogy a mai kormány-párt és a mai ellenzék nem dolgozhatik együtt. Ez bebizonyosodik újra meg újra.

A nemzetek lassankint kezdenek kilábalni a Balkán-nyavalyákból. Az óhajtott békésebb idők kezdik visszaállítani a megzavart gazdasági élet rendjét. És míg másutt az új berendezkedések nagy kérdései uralják a közvéleményt: nálunk azon vitatkozik a képviselőház ellenzéke, bemenjen-e a Házba (ahová kötelessége bemennie), a munkapárt pedig azon a találós kérdésem töri a fejét: bejön-e az ellenzék?

Nos hát, ez így nem maradhat. Torkig vagyunk ezekkel a parlamenti dolgokkal. Mi munkát, a nemzet tespedt életerőit felajzó munkát várunk az ország törvényhozó testületétől, nem pedig künn a bárány, benn a farkas-játékot.

A Ház üléséről a következő tudósítás számol be:

Elnök: **Beöthy Pál.**

Az ülés megnyitása után harmadszori olvasásban megszavazták a tegnapi elfogadott javaslatokat.

Sándor János belügyminiszter be-terjeszti a községi és körorvosok nyugdíjáról szóló javaslatot.

Szász Pál, a mentelmi bizottság előadója javasolja, hogy tegnapi renitens viselkedésükért a Ház részesítse Sümegi Vilmost jegyzőkönyvi megrovásban, Lovász Martont zárják ki tíz napra, Abrahám Dezsőt és Justh Jánost pedig öt-öt napra a képviselőházból, viselvé e kizárás minden következményét.

A Ház az indítvány értelmében határoz.

Az esküdtbírói törvény.

Folytatták ezután az esküdtzéki bíráskodás módosításáról szóló javaslat tárgyalását.

Balogh Jenő igazságügyminiszter válaszul Benedek János tegnapi felszólalására s cáfolja azokat az érveket, melyek szerint a módosított esküdtbírói javaslat veszedelmes a közszabadság szempontjából, mert politikai üldözésnek lesz forrásává. De hát lehet-e azt elképzelni a sajtó mai ellenőrzése mellett? És a Kuriáról, mely tiszteltreméltó, független bíróból áll, akiről nem is szabad feltételezni, hogy ilyen célra odaadják magukat. A sajtó e javaslat mellett nyugodtan teljesítheti feladatát. A sajtónak van egy része, mely nem tesz mást, mint sértő szavak halmazát válogatja össze s ebből állítja össze cikkét. A tisztességes sajtó nem így dolgozik és valóban a haladást szolgálja és szolgálhatja a módosított esküdtbírói javaslat mellett. Az ügyvédi kamara álláspontja se változtathatja meg az ő véleményét. A védők úgy szeretnék a javaslatot módosítani, hogy mindenáron mentsék fel a vádlottat, — ő pedig nem a felmentést, hanem a tárgyi igazságot keresi. (Taps.) Ha a kamarával közölte volna a javaslatot, világos, hogy nem kaphatott volna más véleményt, mint amelyet az imént jelzett s az homlokegyenest ellenkezik az ő intencióival. Ami azt a szemrehányást illeti, hogy ő fiatal korában az esküdtzék mellett volt és oly sietve vette elő most ezt a javaslatot, hisztorikus visszatekintéssel bizonyítja, hogy

Csemegi óta minden igazságügyi bizottság foglalkozott az esküdtbírói intézmény kibővítésével s valamennyi ellene volt s ő maga fiatal kora óta, akár az irodalomban, akár az egyetemi katedrán, akár most mint miniszter mindig első kötelességül foglalkozott e kérdéssel s mindig a kibővítést ellenzte s ha valami szemrehányás illetheti, az csak az lehet, hogy minisztersége óta is kilenc hónapig hagyta meg a régi állapotot. (Eljenzés a jobboldalon.)

Kelemen Samu azzal kezdi beszédét, hogy örvend az ellenzék taktikája megváltoztatásának, mert mindig az volt az ő meggyőződése, hogy az ellenzék harcának itt a Házban van színhelye. — Szól ezután az esküdtzéki javaslatról s nagy elismeréssel szól a bírói intézményeinkről, melyek magas nívón állanak. Miért kellett ennek a bíróságnak a hatásköréből kivonni a közönséges büncselekményeket? Más dolog az, hogy a sajtódeliktumokat esküdtzék elé utalják, mert a sajtó összefügg az alkotmányvédelemmel, de a közönséges büncselekményeket bátran a szakbíróra lehet bízni, mert a bíróság demokratikus intézmény, a nép minden rétegéből vannak tagjai. Foglalkozik a módosított javaslattal s különösen kifogásolja az elnöknek az esküdtzékkel való tanácskozását, mert ez már nem szabad polgárok véleményének megnyilatkozása.

Szól ezután a javaslatról a sajtószabadság szempontjából. A sajtó a hangfogója ezer és ezer akarataknak, indulatnak, érzésnek s beleviszi akaratait a köztudatba, tehát irányít. A sajtó száz és száz keserűséget vált ki, de ugyanannyi bajt is orvosol s sokszor egyedüli menedéke azoknak a szerencsétleneknek, akik igazságot nem találnak. Olyan a sajtó, mint a sas, magasan repül, de prédáját a földről szerzi. A sajtó sok sebet üt, magam is megszenvedtem, de az én egyéni érzésemet nem viszem bele a vitába akkor, amikor az egész sajtó intézményéről van szó. (Balogh Jenő igazságügyminiszter: Ugy van! Helyeslés), mert a sajtó bármilyen hibás, nélküle megélnünk nem lehet. A sajtó elbírást tehát más szempontokból kell intézni. Részletesen foglalkozik ezután a javaslat hibáival. A javaslatot nem fogadja el.

Héderváry László állott fel ezután. Összeférhetlenségi bejelentést tesz és pedig Mandi Samu ellen. Mandi ugyanis a legutóbbi ülésen azt állította, hogy nem tud

Patkányok, házi és mezei egerek

kiirtására legjobb és legbiztosabb szerek a

MURIS készítmények,

mely más háziállatokra teljesen ártalmatlanok.

Kapható a főraktárban:

FARKAS ISTVÁN

Apolló drogériájában

Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/b. Telefon 13—02.

más kijárót, mint Kristóffy. Neki biztos tudomása van arról, hogy Mandi igenis tudja, hogy más két kijáró is szerepelt a margitszigeti játékbank alapszabályának jóváhagyása tárgyában. Azt akarja, hogy Mandi az összeférhetlenségi bizottságban nevezze meg a kijárók neveit.

Elnök kijelenti, hogy az ügyet a mentelmi bizottság elé utalja. Ezután javasolja, hogy a Ház a holnapi ülésen folytassa az esküdtzéki javaslat tárgyalását.

Huszár Károly: Az egész ország izgalomban van...

A munkapártban többen nevetnek Huszár kijelentésére.

Szmrecsányi György: A jobb érzesű emberek vannak izgalomban.

Elnök: Szmrecsányit rendreutasítja.

Huszár Károly folytatja beszédét, de eltér a tárgytól, mire az elnök figyelmezteti. Barabás Béla, Eitner Zsigmond felugrál. Eitner egy pakli kártyát dob a Ház asztalára.

Bikádi Lajos: Lássuk a Tisza pártit. Nagy zaj tör erre ki.

Az elnök Eitnert a mentelmi bizottsághoz utasítja.

Huszár Károly: Beszéde folytatásában követeli, hogy a kormány panama botrányait tűzze napirendre a Ház.

Elnök erre Huszártól megvonja a szót.

Szmrecsányi György: Hagyd abba, nem lehet itt beszélni.

Erre egy törvénykönyvet csap az asztalra, mire nagy láрма keletkezik.

Az elnök az ellenzékiek közül Barabást, Sümegit és Rakovszbyt rendreutasítja.

Mandi Samu személyes kérdésben szólal föl. Kijelenti, hogy más kijárót, mint akit legutóbb megnevezett, nem tud.

Végül az elnök javaslatát elfogadták.

Giesswein Sándor a Székesfehérváron nem engedélyezett esperantó gyűlés tárgyában interpellált.

Ezzel az ülés véget ért.

Kossuth Ferenc állapota.

Nincs kizárva felgyógyulása.

Megemlékeztünk már Kossuth Ferenc súlyos betegségéről.

A Herczel-szanatóriumban egész nap sokan érdeklődtek a nagybeteg állapotáról.

Herczel Manó báró a beteget, mihelyt beszállították, gondosan megvizsgálta. A betegség képe először bélesavarodást mutatott, de a professor alapos diagnózisa megállapította, hogy bélezáródásról van szó.

A beteget a leggondosabb ápolásban részesítik. Mivel szívgyöngesége kizárja az ilyen betegségnél szükséges operatív beavatkozást, egyelőre gyomormosással segítettek annyit, amennyit lehetett. A kínzó fájdalmak így szüntek egy kissé és Kossuth Ferenc az éjjel el is tudott szunnyadni. Megszakításokkal és nyugtalanul bár, de mégis aludt valamit reggel fél hétig.

Mikor felébredt, Herczel Manó bárót találta az ágya mellett. A professor hajnali négy órától kezdve a délelőtti órákig folyton

a beteg mellett volt. Ott virrasztott azonkívül a volt miniszter titkára, Pallai Sándor is. Kossuth, mikor felébredt, azt mondta, hogy valamivel jobban érzi magát, a fájdalmai szüntek.

Müller Károly báró is fölkereste a beteget. Alaposan megvizsgálta, hosszabb ideig időzött nála, majd rövid tanácskozást tartott Herczel Manó báróval. Ketten aztán a következő bulletint adták ki:

A beteg közérzete jobb, egyébként állapota változatlan. Szív működése kielégítő. Táplálékfelvétele csekély. Herczel Manó báró, Müller Károly báró.

Kossuth Ferenc maga most nem panaszkodik. Sőt hangoztatja, hogy a közérzete most jobb. Komplikálja a bajt, hogy nem tud táplálkozni. Reggel egy csésze erős tejeskávét adtak neki, abból csak három kortyot tudott lenyelni. Azóta nem evett semmit.

A délelőtti folyamán sokan személyesen is jártak érdeklődni a szanatóriumban. Andrássy Sándor gróf és Károlyi Mihály gróf több ízben is kértek telefonjelentést. Apponyi Albert gróf délután félháromkor elutazik Budapestről, de addig még egyszer fölkeresi érdeklődésével a beteget.

Ma délután Kossuth Ferenc egy fél órára elaludt. Az orvosoknak az ad aggodalomra okot, hogy a nagybeteg kevés táplálékot vesz magához. Délután mesterségesen táplálták a beteget.

A bihari erdőiparvállalat vesztesége

Ráfizet az üzemre.

2500 munkás készül a sztrájkra.

Tegnap számunkban pár sorban megemlékeztünk róla, hogy a Bihari Erdőipar és mészégető részvénytársaságnál 400 munkás félbe hagyta a munkát, bizonyos levonások miatt, amit a vállalat vezetősége a szombati fizetés alkalmával eszközölt. Most mint értesülünk ennek a levonásoknak sokkal komolyabb háttere van, mintsem az első pillanatra gondolnók. Maga a vállalat tudvalevőleg nem csak Biharmegyében, de majdnem az egész országban a legnagyobb. Hogy mily nagyarányu ez a vállalat, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy csupán Biharvármegye területén több mint 2500 munkást foglalkoztat állandóan. Ezenkívül az ország más vidékein is vannak hatalmas telepei, sőt Romániában a biharmegyei teleppel egyenrangú vállalata van.

A vállalatot a budapesti belvárosi takarékpénztár finanszírozza. Szinte meglepő volt a kereskedelmi piacon, hogy a mostani rendkívüli rossz pénzügyi viszonyok dacára is ez a hatalmas vállalat ép úgy fenn tudta magát tartani mint a normális időkben. Igaz ugyan, hogy ehhez sokban hozzájárult az is, hogy a

vállalat szállítója a magyar államvasutaknak is és erős exportja is van.

A hosszú ideig tartó válságos idő azonban úgy látszik ezt a vállalatot sem hagyta minden kellemetlenség nélkül. A budapesti Belvárosi Takarékpénztár nem képes ezt a hetenként sok ezrest felemészítő vállalatot úgy finanszírozni, mint ennek előtte. Ezért, ott ahol csak lehet, most mindent redukálnak. — Ennek a redukálásnak a következménye volt az a sztrájk, mely hétfőn tört ki a bihardobrosdi és lankási telepeken.

A szombati fizetés alkalmával ugyanis az igazgatóság utasítása alapján a munkásoktól fejenként 40 fillért vontak le a napibérekéből. A levonásokat azzal indokolták a munkások előtt, hogy a vállalat túlfizette a munkásokat, magasnak találta a napszámokat. A túl magas napszám folytán az utóbbi hónapok alatt csak nagy ráfizetésekkel tudták fenntartani a hatalmas vállalatot. A cég ma már nem képes tovább is ráfizetni a munkabérekre, ezért redukálta a napszámot.

A munkások azonban nem vették tekintetbe a vállalat indoklását, hanem rövidesen beszüntették a munkát. A napszámok napi fizetése 2:90 fillérről 3:40 fillérig emelkedett. Tehát jól voltak javadalmazva. Az iparos alkalmazottak még ennél is magasabb bért kaptak.

Tegnap reggel megjelent a telepen a vállalat igazgatója Török Gyula és megkezdte a tárgyalásokat. Az igazgató megjelenése jó hatással volt a munkásokra és tegnap már a dobrosdi telepen meg is kezdtek a munkát. Ezekkel a munkásokkal úgy állapodtak meg, hogy fizetésükből nem 40 hanem csak 15 fillért vonnak le.

Ezzel azonban még nem nyert megoldást a dolog, mert a lankási telepen nem sikerült a megállapodás. A lankási telep alkalmazottaitól lehet leginkább tartani. Az ottani munkások ugyanis igen veszedelmes természetű emberek és ha megkötik magukat, igen komoly következményei lehetnek a dolognak.

Eddig még csak a napszámok fizetését nyirbálták meg, de mint tudósítónk jelenti az iparosok fizetését is redukálni fogják. Ez esetben a telep iparosai, kiknek száma megközelíti a százat, szintén beszüntetik a munkát.

Ha még idejében nem sikerül valami uton-módon meg egyezni a munkásokkal, akkor a magyarországi járásban nagy kellemetlenségekre van kilátás, különösen az idegen munkások részéről. A telepen ugyanis ezek végzik a legnehezebb munkákat. Ha ezek is sztrájkba lépnek a hatóságoknak kell gondoskodni ellátásukról és eltoloncoltatásukról.

A hatalmas vállalatot történő dolgok fejleményei elé nagy érdeklődéssel tekintenek mindenfelé.

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készíttetnek

Fehér János kőszeg gyárában Rákóczi-ut., (Bémer-tér.)

ahol óriási választékban kapnánk: fogatorok, fecskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle **szülészeti és betegápolási cikkek.**

Mentőszekrények nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban és kitűnő kivitelben készíttetnek. Telefon 419

Biharmegye a múlt hóban.

A közigazgatási bizottság ülése.

Biharvármegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta meg november havi ülését Miskolczy Ferenc főispán elnökleite alatt. Az ülésen elsősorban az időszaki jelentéseket terjesztették elő.

A vármegye közállapotai.

Az előadói jelentések sorát Németh István pénzügyigazgató jelentése nyitotta meg. A jelentés szerint a vármegye területéről a múlt hónapban mindenféle adónemből kevesebbet fizettek be, mint a múlt év hasonló időszakában. Összesen 189269 koronával fizettek be kevesebb adót, mint a múlt évben.

Móricz Ernő dr megyei főorvos a vármegye egészségügyi állapotát két község kivételével kedvezőnek mondja. Jelentése keretében hivatalosan is beszámolt arról, hogy Ermihályfalván kolera lépett fel, azonban az erélyes óvintézkedésekkel sikerült a baj továbbterjedését megakadályozni. A koleránál sokkal nagyobb jelentőségű volt a tifuszi járvány, mely Sarkad és Szalárd községek határában uralkodott. Összesen kilencvennégy megbetegedés fordult elő a két községben.

Verner Kálmán árvászeki elnök jelentését a bizottság tudomásul vette, ugyancsak Varró Domokos műszaki tanácsos jelentését is, melyben a közutakról számolt be. Vasady Lajos tanfelügyelő terjesztette be ezután az államsegélyre jogosult 45 óvónő ügyét. Bejelentette, hogy az óvónőket e hó 10-ére rendelte be az államsegély felvétele végett. A belényesi tanfelügyelői kirendeltség vezetője jelentésében a felügyeletére bízott iskolák megvizsgálásáról számolt be.

Fegyelmi ügyek.

A közállapotokról szóló jelentések tudomásul vétele után Balogh János főjegyző három fegyelmi ügy aktáit terjesztette a bizottság elé. Az egyik dr Péchy Károly bihari körorvos fegyelmi ügye volt. Péchy Károly ellen több rendbeli eljárás van folyamatban a bíróságnál. A bíróság értesítette ezekről az ügyekről a közigazgatási bizottságot, mely tegnap határozott ebben a dologban. A közigazgatási bizottság a körorvost felfüggesztette állásától addig, míg a bíróságnál végleg elintézés nyer a dolog.

A másik fegyelmi ügy Vitális Lajos berettyószentmártoni községi főbíró ügye volt. A főbíró igen súlyos dologgal van vádolva. A főbíró szintén felfüggesztették az állásától. Ugyancsak felfüggesztették Szabó Jánosné okleveles községi szülésznőt is.

A belényes-vaskóhi vasut új vonala.

A közutakról szóló jelentés tudomásul vétele után a belényes-vaskóhi vasut ügyét terjesztette elő Papp János bizottsági tag. Papp János felszólalása elején mindjárt hangzott a belényes-vaskóhi vasut ama legnagyobb hátrányát, hogy a mai viszonyok között a vasut nem tudja kielégíteni a kö-

zönség igényeit. Föltétlenül szükség van egy harmadik személyszállító vonatpárra. A község emez óhaja nem új keletű. Már évekkel ezelőtt megindult a mozgalom, hogy az új vonatokat beállítsák. A közigazgatási bizottság sem most foglalkozik a dologgal először. Hogy a bajon nem tudtak segíteni, annak egyedüli oka az államvasutakban keresendő. Előbb az volt a kifogása, hogy nem volt elegendő kocsik, mikor talán lett volna kocsik akkor nem volt mozdony. Az új vonatpár szükségességét a MÁV igazgatósága is elismerte és a menetrendbe be is állította. A vonat azonban nem indult meg. Azóta a község egyre jobban érzi ennek a vonatnak a hiányát. Papp János javasolja, hogy a közigazgatási bizottság ismét írjon fel az új vonatpár beállítása érdekében a miniszterhez. A javaslatot egyhangulag elfogadták.

Tanítónők választása

Az iskolaszék ülése.

Nagyvárad város községi iskolaszéke tegnap délután mozgalmas ülést tartott.

Négy óra előtt pár perccel még alig volt néhány iskolaszéki tag a terembe, de egyszerre tömegesen jöttek a tagok, úgy, hogy négy órára már meg volt az előirt létszám arra, hogy a választást megejtsék.

Ugyanis két elemi iskolai tanerő választása volt ez alkalommal a napirendre tűzve.

Dr Thury László elnököt, aki konstatálta, hogy a választás megejthető. Az elemi iskoláknál megüresedett két állásra férfiak és nők egyaránt pályázhattak.

Ezután Réz Mihály felügyelő-igazgató felolvasta a pályázók neveit és szolgálat idejét. Összesen 36-an pályáztak; ezek közül egy pályázó iratai nem voltak szabályszerűek, amiért is az iskolaszék szótöbbséggel a pályázatból kizárta.

Az elnök elrendelte a két hely betöltésére a pályázatot. Egy szavazólappal szavaztak a két állásra.

Beadtak 41 szavazatot, amelyből egy érvénytelen volt.

Békési Piroska	36,
Diósi Irén	30,
Számborovszky Irén	12,
Meisel Aranka	2

szavazatot kaptak s így Békési Piroska és Diósi Irén választották meg rendes tanító-nőkké.

A választás után a rendes folyóügyekre tértek át.

Bejelentette az elnök, hogy a Ritoók-utcai elemi fiúiskola I. osztályába 86 tanuló iratkozott be; mivel párhuzamos osztályt nem állíthattak fel, 20 tanulót más iskolába tettek át.

Felcizides Lajos polgári fiúiskolai igazgató bejelentette, hogy hivatalos helyiségéből 1800 korona hivatalos pénzt elloptak.

Kéri, hogy ezen összeget terhéről engedjék el s mivel tetemes összegű pénzt kell őriznie, Wertheim szekrényt kér.

Mindkét kérelmet egyszerűen átteszi az iskolaszék a város tanácsához.

A polgári iskola fejlesztése.

Torontálmegye feliratot intézett a miniszterhez, hogy a polgári iskolákat, a technikai és gazdasági oktatással kibővitve, 7 osztályra fejlesszék.

Az elnök javaslatára a pártolás végett megküldött feliratot kiadták a polgári iskola tantestületének véleményezés végett. Ennek beérkezése után egy bizottság tárgyalja a tantestület véleményét s javaslatot terjeszt az iskolaszék elé. A bizottságba, az elnökségen kívül dr Molnár Imre, Gábel Jakab, Kepes L. Miklós, dr Várnai Ferenc és Halász Gyula tagokat választották.

Tárgyalták és elfogadták az iskolaszék 1914. évi költségvetését s néhány apróbb ügy letárgyalása után az ülés véget ért.

Halál egy postai elismervény miatt

Öngyilkos gyermek.

A gyermeköngyilkosságok száma ugyancsak ma már napirendre kerül. Csak tegnap számoltunk be róla, hogy egy 13 éves gyermek öngyilkosságot követett el, hogy szülein segítsen. Tegnap pedig Székelyhidről jelentette tudósítónk, hogy ott is felakasztotta magát egy szerencsétlen 13 éves fiú.

A székelyhidi esetről tudósítónk a következőket jelenti:

Él Székelyhidon egy család, Balla József eszmadia családja. Ballának nyolc gyermeke van, akiről sajnos, nem gondoskodik kellőleg. A nagyszámu család a nyomornak van kitéve. Az apa keresetéből csak nagyon keveset fordít a családjára.

Ami pénz a kezéhez kerül, az mind a koresmai asztalokon uszik el tőle a kártyán és a pálinkán. Ez alatt odahaza a család éheznek.

A nyolc gyermek közül a legidősebb egy 13 éves Gyula nevű fiúcska volt. Ez látva édes anyja és testvérei nyomorát, úgy akart rajtuk segíteni, hogy cipőkenőcsöt árult Székelyhidon. Egy jókora papirdobozzal a hóna alatt naponként bekocogott minden házba és kínálta az olesó árukat.

— Boxkenőcsöt vegyenek! hangzott mindennap, hol itt, hol ott a kis fiú szava. A kenőcs árulásból mindennap keresett a kis fiú annyit, hogy kenyérré jutott. Vasárnap délelőtt Balla József értesítést kapott a postáról, hogy 4 koronája érkezett. Balla az értesítést fiának Gyulának adta oda, hogy menjen el vele a postára és vegye fel az összeget.

Utközben a kis fiú rongyos zsebéből kiesett az értesítés s így nem tudta felvenni a pénzt, sirva ment haza és szeptegve panaszkolta el, hogy elvesztette az értesítést. A

TELEFON 10-70.

LIFT.

TELEFON 10-70.

MODERN FOTOGRAFIA D A J K O V I T S
SPECIALISTÁJA Nagyvárad. Sas-palota.

szerecsétlen gyermeknek az volt a veszte. A lelketlen apa neki esett a kis fiúnak, minnekutána embertelenül megverte, kidobta a házából.

A szerecsétlen gyermek egy ideig ott ödöngött a székellyhidi utcákon, majd mikor megéhezett, kiment a határban lévő Kókényesbe és ett szemeeskélni kezdte a dicsipte vadgyümölcsöt. Ezután nem látták többé a fiúcskát.

Tegnap reggel a székellyhidi iskolás fiúk kókényt szedtek a határban. Az iskolás fiúk vidám diskurzusát egyszerre megszakította egy társuk ijedt felkiáltása.

— Jaj! Itt van Gyula felakasztva!

Egyszerre összefutottak a fiúk. Rémes látvány tárult eléjük. Kókény bokrokkal körül nőtt egyik ceffa legalsó ágán függött a kis 13 éves Balla Gyula holtteste. Az esetet jelentették az előjáróságnak, mely azonnal kiszállott a helyszínre. Megállapították, hogy Balla Gyula még vasárnap este követte el az öngyilkosságot oly formán, hogy az előtte lévő zöld kötőből kötelet font és azzal felakasztotta magát.

Mikor az esetnek híre ment Székellyhiden, a lakosság a legnagyobb felháborodással fogadta a hírt. Ballával szemben mindenütt a legnagyobb ellenszenv nyilvánul meg.

Az ügyészség a kis fiu eltemetésére megadta az engedélyt.

Tanítók tiltakozása.

Nem engedik leminősíteni az iskolafelügyelő igazgatói állást

Távol áll tőlünk, hogy e közleménnyel exponáljuk magunkat akár személyek, akár pedig hivatali állások érdekében. Egyszerűen az eset objektív regisztrálására szoritkozunk, amikor hírt adunk a városi tanítószék egy gravamenjéről.

Ma délután értekezletet is tartanak ez ügyben a városi tanítók s nem zárkozhatunk el a sérelem ismertetése elől.

Az ellen tiltakoznak a városi tanítók, hogy a város ne minősítse anyagi javadalmazás tekintetében kisebbnek az iskolafelügyelő igazgatói állást az ipariskolai igazgatói állásnál. A város vezetőségének ez a tendenciája az ad hoc bizottság javaslatából tűnik ki, amely javaslat megjelent a város hivatalos közlönyének legutóbbi számában is.

A javaslat szerint az ipariskolai igazgatónak több fizetése van, mint az iskolák felügyelőigazgatójának. A tanítók állítása szerint circa 1500 kor. differencia van a két állás javadalmazása között s ez határozott lebecsülése a felügyelő igazgatói állásnak.

Szerintük ez sérti az egész tanítói kar erkölcsi presztizsét, mert az ő közvetlen feljebbvalójukat utána helyezi az ipariskola különben tisztelt igazgatójának. Pedig ez eredetileg sem így volt tervezve s valószínűleg csak az ad hoc bizottság tévedése az egész.

Ennek reparálása végett tartanak értekezletet, amely d. u. egynegyed ötkor kezdődik. Valószínűleg heves vitát fog provokálni a kérdés, amelyet szigorúan távol kell tartani minden személyes éltől.

Nem jönnek a román színészek.

Nincs megállapodás.

Egyik lapársunk több cikkben foglalkozott a román színészek vendégszereplésével. Megírta, hogy a románok Nagyváradra, a Szigligeti-színházba jönnek és november végén négy előadást rendeznek. Megemlíttette továbbá, hogy a román színészek és Erdélyi Miklós igazgató között már létrejött a megállapodás, amely szerint Erdélyi Miklós esténként 600 korona tiszteletdíjat ad a románoknak és hogy a nagyváradi színészek Bukarestbe mennek két estére terjedő vendégszereplésre.

A „Tiszántul” annak idején, mikor ez a kölcsönös vendégjáték híre elterjedt, tárgyilagosan kifejtette, hogy a terv nem életre való. Most ez a feltevésünk bebizonyosodott. Igenis hajótörést szenvedett a román színészek nagyváradi látogatása. Hajótörést azért, mert a nagyváradi és biharmegyei románság és általában a társadalom nem mutatott elég lelkesedést.

Epen a lapársunk híradása következtében kérdeztük Erdélyi Miklós igazgatót, hogy mi igaz a már létrejöttnek híresztelt megállapodásból. A direktor röviden, de annál sokatmondóbban ennyit válaszolt:

— Nem igaz semmi sem. Különb holnap jön a hivatalos cáfolat.

Hét iskolát bezártak.

A vöröshimlő terjedése miatt.

Igy ősszel, mikor beköszönt az egészségtelen locs-pocs, nedves idő, tömegesen lépnek fel a különböző fertőző betegségek a gyermekek között.

Most pompás száraz idő jár s mégis be kell az iskolákat záratni, mert a vöröshimlő lépett fel.

A város főorvosának jelentése szerint október hónapban 71 gyermek betegedett meg vöröshimlőben, november első négy napján pedig 49 újabb megbetegedés fordult elő.

Hogy a ragály tovább terjedését megakadályozzák, dr. Mayer László városi főorvos előterjesztésére Rimler Károly polgármester hét iskolában és óvodában beszüntette az előadásokat. A főorvos a betegséget nem tartja veszedelmesnek, de az óvintézkedésekre szükség van.

A polgármester rendelete a következő: T. főorvos előterjesztése a sürűbben felépő kanyaróesetek szaporodásának megakadályozása céljából a Széles-utca IV. számú állami óvodát, Szent Vince intézeti (Nogáll-utca) óvoda és bölcsődéjét, a Beöthy Ödön-utcai V. számú állami óvodát. Teleky-

utcai Immaculata intézeti óvodát, a Széles-utcai állami elemi iskola I. és II-ik fiú és leányosztályát, a Széles-utcai községi elemi iskola I. és II-ik osztályának két heti időtartamra leendő bezárása tárgyában.

VÉGHATAROZAT.

A tisztii főorvos előterjesztését elfogadom és ehhez képest a Széles-utcai IV. számú állami óvodát, Szent Vince intézet (Nogáll-utca) óvodáját és bölcsődéjét, a Beöthy Ödön-utcai V. számú állami óvodát, a Teleky-utcai Immaculata óvodáját, a Széles-utcai állami elemi iskola I. és II. osztályát, a Széles-utcai községi elemi iskola I. és II. osztályát két heti időtartamra és pedig folyó november 5-től november hó 18-ig bezárni és a tanítás beszüntetését rendelem.

Erről dr. Thury László iskolaszéki elnököt, Réz Mihály isk. felügyelő-igazgatót, az állami óvodák felügyelő bizottságát és fentjelzett intézetek vezetőségét, a rendőrkapitányi és fővárosi hivatalokat értesitem. Nagyvárad, 1913. nov. 3.

Rimler Károly,
polgármester.

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet (Szilágyi Dezső-u. 5) 1914 január hó 1-én nyitja meg

II. ÉVTÁRSULATÁT.

Mint hogy az I-ső ciklus tagjai táborában az általános munkahiány és nyomasztó pénzügyi helyzet dacára, a takarékosági hajlam s a kitartó küzdelem a drágasággal nem lankadt, sőt fokozódott, az intézmény pedig áldásos működésével immár hízagot pótol, az igazgatóság a közóhajnak engedve már most hívja fel a népszövetség tagjait a II. évtársulatba való belépésre.

Az új évtársulat is három éven át, tehát 156 héten át tart, amelynek letelte után a tagok a megtakarított tőkét az elérendő haszonban való arányos részesedéssel együtt fogják megkapni. E részesedés pedig tudvalevőleg sokkal magasabb a takarékpénztári rendes betétek után elérhető kamatoknál.

A belépés tetszés szerinti számú törzsbetét jegyzésével a csoportvezetőknél, vagy pedig a heti befizetések alkalmával minden hétfőn és esütörtökön délután 2-5 óráig a hivatalos helyiségben levő gyűjtőíveken történik.

Egy törzsrészjegy után hetenkint 20 fillér fizetendő a társulat pénztárába.

Beiratási díj egyszerismindkorra részjegyenként 10 fillér, de 20 fillérről kevesebb nem lehet.

Alapszabályaink értelmében a Népszövetségi Hitelszövetkezet tagja lehet minden fedhetlen életű egyén. Minden tag felvétele iránt az igazgatóság dönt. A Népszövetségi Hitelszövetkezet csak saját tagjának nyújt olcsó és kényelmes kölcsönt.

És pedig a befizetett összeg négyötöd részeig minden körülményesség nélkül.

Azonkívül tagjait az alapszabályokban megállapított módokat és határokon belül segítyezi.

A folyósított kölcsönöket a heti befizetésekkel három év alatt kell letörleszteni.

Csoportvezetőink a gyűjtőíveket hivatalos helyiségünkben sziveskedjenek átvenni.

Tömörüljünk! Lépünk be a II-ik évtársulatba mindnyájan, mert egyesülésben rejlik az erő!

Leitmann Dezső bank és keresk. irodája
Nagypiac tér, Gitye házban
megnyillott.

Mindenemü bank és kereskedelmi ügyek keresztülvitele a legrövidebb idő alatt.

Pénz közvetítés olcsó kamattal mellett.

Külön osztály: élet-, baleset-, tűz- és minden más egyéb biztosítások.

Egy fejezet Härtel Lujza regényéből.

Elmondja egy volt munkácsi diák.

Kedves Szerkesztő Ur, én már régen akartam jelentkezni magánál, hogy elmondjak egyet s mást a munkácsi „hősnő” életéből. De nem akartam elrontani önagsága ragyogó karrierjét. Az emberek illúzióját is sajnáltam széttegni, ezért hallgattam eddig.

Most aztán olvasom, hogy egy pesti vendéglőben női zenekart dirigál. Csupasz karjával, amellyel *Boroevics* hadtestparancsnokot arcúlvágtat, hasogatja a füstös levegőt. Husz-harminc kíváncsi ember lesi kövér, pirosbőrű karja mozdulatait. Közben marcangolják a tejsavas paprikás csirke szárnyát, még egy adag garnirungot kérnek, nézik az érdekes kisasszonyt, amint busan és szóvalanul ül söröspohara mellett a szünet alatt.

Becsületlen kenyér egy női zenekart dirigálni. De Lujzának nem volt erre szükség. Tudja kedves Szerkesztő ur, az édesanyja kitűnő gazdasszony. Mikor én legelőször elmentem hozzájuk Munkácsra, akkor is töltötte az udvaron a moslékot a disznók vályujába. A kapitány (akkor még az volt az apja) szedte az almát a kerti fákról, a baka fent volt a fán, két csillogó orru lurkó ült a földön s a verandáról két pirosarcú leány nézett le a kertbe.

— Mi tetszik? — kérdezte a kapitány.

— Kérem szépen, engem *Kiss Gyula* tanító ur küldött a kapitány urhoz. Én elvállalnám a két fiu tanítását.

A leányok kacagni kezdtek a fejünk felett. A két fiu a markába köpött. A kapitány mustrálgatva nézett. Egészen zavarba hoztak.

— Ez a nyápic akarja a fiukat tanítani, ez! . . .

Igy csevegtek a lányok. A két fiu iker volt, egyik erősebb mint a másik. Akkor töltötték be a tizennegyedik esztendőket és mind a kettő már az első gimnáziumba járt. Sejt-heti, hogy nem először.

De én vállalkoztam. Házi tanító lettem Härteléknél. Első nap már az asztalon találtam három szál összekötött nyírvegyeszt (serruból húzták ki.)

— Mi ez? kérdezem Lujzát.

— Ez kérem vessző. Ezeket minden nap el kell törnie a fiukon, mert másképp nem tanulnak és magát verik el! . . .

A két fiu rettenetes nehéz fejű volt. Nem vertem őket és három nap múlva tudták deklínálni a terra-t. A nagyságos asszony igen egyszerű nő, szeretett engem, tetszett neki, hogy nem vagyok brutális a fiukkal szemben. *Sehova* nem jártak, a város végén laktak (Zrinyi Ilona-u. 120) közel a városhoz, a legutolsó házban. *Ibika* a kisebbik leány akkor polgáriba járt, Lujza már nagy leány volt és sokan udvaroltak neki.

Ez nem is volt feltűnő, mert rendkívül szép leány. Fess — mint ön, mondaná ked-

ves Szerk ur. Gondolhatja, hogy megnéztem. Egy párás, hideg szeptemberi reggel piros orral állítottam be a tanuló szobába.

— Szabad.

Beléptem. Lujza ott ült a tükör előtt, dus aranyhaja a földet érte. Fésülködött.

— Ma korábban jött kedves tanár ur. Azért talált itt. Na segítsen csak áthozni a fésűimet, kenőcsöt, pudert, meg a hálókabátomat.

Nagy zavaromban vissza akartam húzódni az ajtóból, de ő már vitte is a széket s nekem vinnem kellett a többi után. Emlékszem, borzasztóan bosszantott, hogy a szemem könnyezni kezdett. Kint hideg volt, a szobákban pedig meleg, illatos levegő. Ki gondolt volna akkor a munkácsi pofonra . . .

A kis ibolykát nénije szerette volna tartani mindentől, a mi megzavarta volna lelki világát. De ő, Lujza adta a felvilágosodottat. Egy alkalommal hazakísértem őket s beszélgetés közben szóba került a *Szanin*. Akkor viharzott a brutálisan erotikus orosz regény elkobzási esete. Munkácsra is volt vagy tíz példány még belőle.

— Jaj szerezze meg nekem azt a regényt, kiáltott fel Lujza. Nagyon hálás lesznek érte.

— De az nem való fiatal leányoknak.

— Ugyan ne mondjon ilyet! Mi modern lányok vagyunk, nekünk nem árt. Én már olvastam is belőle egy fejezetet.

— Melyiket?

— A csónakjelenetet. Eredj csak előre *Ibolyka*, neked nem muszáj ezt hallani.

És elmesélte a csónakjelenetet, amelyet az ügyesség veres ceruzával kerített körül . . . Kedves Szerk. ur, ez is meglepett, de hát ki gondolt volna még ekkor a *Boroevics* arcára és a pesti tingli-tangli vendéglő női zenekarára! . . .

Lujza úgy öltözött, mint egy hercegnő. Ünnepezt királynője volt a jégpályáknak, versengett érte civil és katona, hogy vele koresolyázhassék. Ők adtak zsurt, de azon legtöbbnyire csak fiuk jelentek meg. Lujzáék szerették meghívni egykori játszótársaikat, (*Kiss Tihi*, *Nizsalovszky Oreszt*. Hiszen emlékszik rájuk ugye? . . .) *Kiss Tihamér* pattanásos arcú, ikszlábu fiu volt, szerette a bort és a konyakot. A többiek is lármás, egészséges fiuk voltak valamennyien, mindig tudtak négy-öt vaskos viccet mondani.

Husvétkor elmentem loesolni. Már ott voltak a fiuk. A leányok is cigarettáztak, kék füst fetrengett a szobában, hangos kacagás jelezte, hogy a gyerekek jól érzik magukat.

Megöntöztem a lányokat s aztán kerestem valakit.

— Hol a mama, a nagyságos asszony? . . .

— Nincs itthon! Jöjjön el majd holnap, ha meg akarja loesolni.

. . . Jó jó kérem szépen. Én szeretem az önálló nevelést, szép, ha egy leány bátor, ha dirigálni és uralkodni tud egy fiutársaságon, de azért ez mégis csak szokatlan egy kisé.

De hát ugye: ki gondolt akkor többek közt a szigorú leánynevelésre, női zenekarra etcetera . . .

Egész Munkács sajnálkozással vette tudomásul, hogy Lujza kisasszony felment Budapestre egy évi tartózkodásra — varrni tanulni. Egy évig nem láttuk szép arcát a főutcai korzón, a templomban, a jégen s a színházban.

Mikor visszajött, szomorú volt, sápadt és szótlanabb. Nem hasadt annyiszor nevetésre piros szája, ragyogó fogsövényét alig-alig láttuk. Valami szomorú tragédia borongott érdekes arcán. Folytatta Pesten megkezdett varrodai tanulmányát az egyik maisonban.

Közben *Ibika* is megnőtt, sokat csevegtünk a színészekről s tudtam is az ideálja nevét, de már elfelejtettem. A kapitány letette a törzstiszti vizsgát és őrnaggyá léptették elő. Mindenki úgy tudta a városban, hogy várja azt a rangot, amikor megnősülhet kaució nélkül.

Nagyon szimpatikus ember volt, szerették, de keveset hallottam róla beszélni, mondhatni semmit. Tudja Szerkesztő ur, Munkács kisváros, két rongyos heti lapja van, a társasági pletykákat nincs, aki korpoltálja, mint itt Nagyváradon. Ott senki nem foglalkozott az őrnagy familiáris ügyével, örültek, hogy két szép leánya van és sajnálták, hogy a két fiával annyit kell bosszankodnia. Ki gondolt a vendéglői tragédiára . . .

Három éve nem voltam Munkácsra. Szikrázott a szemem nekem is, mikor olvastam, hogy Härtel Lujza pofonütötte a hadparancsnokot. Miért? . . . Honnan vette az a leány a bátorságot? Nem hittem az esetet, tudja, hogy nem hittem? . . . Ismerem Lujzát jól, tudtam, hogy fíus természetű, erős és önérzetes, de nem látszott meg rajta, hogy belül valami rettenetes dolog égeti.

Most én látom, amint jön a *Zrinyi Ilona* utcán pazar toalettbén, megáll a *Püspök* utca szögletén, fölnezi a gör. kath. templom toronyórájára.

Szembe jön lovag *Hecht* ezredes, könynyedén meghajlik s „*Kisztihandot*” köszön. Lujza mosolyogva fogadja, rá sem nézett az ezredes három ezüst csillagjára. Vajjon belevágott-e akkor a düh a szívébe, hogy az ő apja soha sem fogja megkapni a harmadik csillagot az arany gallérjára? Siet ki a Fő utcára, hozzája csatlakozik egy nyolcadista és vigan csevegnek a polgári iskola botrányáról.

Kováts Kálmán

mű-asztalos

Nagyvárad, Vámbáz-utca 33. (Gázgyárral szemben.)

Készít: egyszerű és műbutorokat, teljes lakásberendezést, valamint mindennemű asztalos munkákat. Állandó raktár bel- és külföldi száraz anyagokból. Telefon 99. sz.

Ekkor nevezték ki *Boroevits* Szvetozárt kassai hadtestparancsnokká. Jött a tiszti szemle, Hártelek őrnagygyal nem fog kezet, mire elesattan a Csillag-szálloda kert-helyiségében a végzetes pofon. Romba dőlt az egész család boldogsága s nekem most eszembe jut a három összekötött nyirfavessző. Ha én akkor nevelői hatalmamnál fogva nem a fiukon töröm össze a három vesszőket . . . (p. j.)

..HIREK..

*** Az Urak Mária Kongregációja** ma este fél hétkor tartja rendes összejövetelét.

*** Békés megegyezés a tűzér-laktanya munkáira.** A honvédtűzér-laktanya építési munkáinak odaitélésénél Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tudvalevőleg az asztalos parkett munkát is az Inceze-cégnak adta ki, azzal, hogy ezen munkákat a helybeli asztalos kisiparosok alkalmi szövetkezete készíti. Ezen határozatot a Rimanóczy-cég meglebebezte, hivatkozva arra, hogy az általuk beadott ajánlat a legolcsóbb s így az egész munkára ők reflektálnak. *Rimler* Károly polgármester vette a kezébe az ügyet, hogy ugy az asztalos kisiparosokat, mint a Rimanóczy-céget kölcsönös engedékenységre bírja s ezáltal az érdekeket kielégítse. A polgármester buzgóságának meg van a kívánt eredménye. A Rimanóczy-cég és az asztalos iparosok megegyeztek, hogy a munkálatokból a parkettmunkákat, valamint az asztalos munkákból 16000 korona összegű munkát a Rimanóczy-cég készít s a többi marad az asztalos iparosoknak. A Rimanóczy-cég a békés megegyezés folytán a felebbezést visszavonta.

*** Közigazgatási ülés a városnál.** Nagyvárad város közigazgatási bizottsága ma, csütörtökön, november 6-án délután 3 órakor tartja rendes havi ülését a városházán.

*** A Katolikus Kör választmánya** tegnap este tartotta havi rendes ülését. Jelen voltak: *Dr Karácsonyi János*, *dr Vueskics Gyula*, *Dus László*, *Grócz Béla*, *Karger Sándor*, *dr Némethy Gyula*, *Szilágyi Dózsa*, *Sürger Bertalan*, *Oláry Gyula*, *Schuch Károly*, *Halmos András*, *Láng József*, *Justh Károly*, *Imrik Zoltán*, *dr Krüger Aladár*, *Kelemen Kálmán*, *dr Imrik Gusztáv* titkár. A titkár bejelentette, hogy *Balázsovich Jenő* háznagy állásáról lemondott, nagy elfoglaltságára való tekintettel. A választmány a lemondást sajnálattal vette tudomásul, egyben háznagygyá egyhangulag megválasztotta *Schuch Károly* századost, *Schuch Károly* buzgósága és lelkes ügyszeretete garancia arra nézve, hogy a választmány egyhangu bizalma a legjobban választott. Tudomásul vették, hogy a Kör épületét a *Népszövetség biztosító osztályánál*, mint *legolcsóbb* ajánlattevőnél, biztosították. Új tagokul felvették: *Dobozi János*, *Csery Alajos*, *Leitner László*, ifj. *Keledy József*, *Fülöp János*, *Márki Jenő* és *Heiszler Ágost*.

*** Eljegyzés.** Özv. *csenkei Kelepetz Lajosné* leányát *Erzsikét*, eljegyezte *Bauda Géza* városi számtiszt. (Minden külön értesítés helyett.)

* A Máv. és Nagyvárad városa.

Az utóbbi időben sok baja van a Máv.-nak Nagyvárad városával. Felépítette a államvasut igazgatósága a nagyvárad vasútállomás területén a gőz- és kádfürdőt, anélkül, hogy erre a várostól építkezési engedélyt kért volna, még a terveket sem mutatta be. A miniszter is arra az álláspontra helyezkedett, hogy a Máv. területén minden engedély nélkül építkezhet. Azóta felépítették a nagyvárad állomáson az új vasbetonrakatárakat. A pompás, modern épületeknek kevés állomáson van párja. Az építkezéssel ezuttal sem értesítették a várost, sem építkezési engedélyt nem kértek. Most azután a vasuti üzletvezetőség az épületek használatba vételére kérte a hatósági engedélyt. A városi tanács hosszasan tárgyalta a dolgot s végre is abban állapodott meg, hogy ha a vasut lefizeti a felülvizsgálati díjat, a hatóság megtartja a helyszíni szemlét s kiadja a használhatásra az engedélyt.

*** Katonai kinevezések.** A hivatalos lap tegnapi száma egész sereg katonai kinevezést közöl. A nagyvárad katonatisztek közül is igen sokan léptek előre és a novemberi csillaghullás mindenféle nagy örömet szerzett. Itt közöljük, a bennünket, nagyváradiakat érdeklő kinevezéseket: A magyar királyi honvédség tényleges állományába ezredessé nevezte ki a király *Bán Lajost*, a nagyvárad 4. gyalogezrednél, kiegészítő parancsnokot, alezredes lett a nagyvárad honvédhadapródiskola parancsnoka: *Miller Richárd* és nyújtódi *Jancsó Árpád*; a nagyvárad 4. honvédgyalogezrednél századossá nevezte ki *Hofmeister Nándor* nagyvárad 4. gyalogezredbeli főhadnagyot. Főhadnagygyá *Damjanovich Sándor* és *Kalapos Barnabás* hadnagyot a 4. honvédgyalogezrednél. Hadnagyokká a következő zászlósokat nevezte ki a király: *Soós István*, *Csécsei Nagy Aladár*, *Weiterschütz Sándor*, *Nagy Bernát* nagyvárad 4. honvédgyalogezredbeli zászlósokat.

*** Csődöt mondott a jéggyár házi kezelése.** A városi jéggyár deficitel működik. Mikor a város a jéggyárat létesítette, azon feltevésből indult ki, hogy ezen közegészségügyi intézményen nem akar nyerekedni, de nem számított arra, hogy 18000 korona deficitet okoz a házi kezelés. Az üze-ni költség oly magas, hogy egyáltalában nem tüntethetik el a deficitet. A *Kristály jéggyár* tulajdonosai most ajánlatot tettek Nagyvárad városának, hogy átveszik a városi jéggyár kezelését s a város megszabadul a deficitől. A városi tanács a beadványt kiadta a jéggyár felügyelő-bizottságának, hogy véleményes javaslatát terjessze be.

*** Piszkos a Körözs,** de nem a falvaktól, hanem Nagyváradtól. Még azt is eltűrné az ember, ha a Váradon alul lévő falvak panaszkoznának a víz beszennyezésért, de mikor itt büzlök a víz az orrunk alatt, az már tényleg Ázsia. Sőt ázsiai kolera. Tegnapi felszólalásunkra berendelték három városi utcaseprőt a vízbe, hogy se-perjék a sodrásba a megüledett szeméttornyokat. Ki nézte meg az eredményt? . . . Mi megnéztük, de úgy látszik a jámbor utcaseprőket elvitte a víz, a szemetet meg itt hagyta. Nézze meg a köztisztasági felügyelő is.

*** Nem dr Elovics Elek.** A hivatalos lap közlése nyomán tegnapi számunkban megirtuk, hogy *dr Elovics Jakab* ügyvédet bírósági jegyzővé nevezték ki. Félre-értések kikerülése végett készséggel közöljük, hogy a most kinevezett jegyző, *dr*

Elovics Jakab volt szobránci ügyvéd nem azonos *dr Elovics Elek* nagyvárad ügyvéd-del, akinek eszeágában sincs abbagyni ügyvédi praxisát.

*** Spriccelik a levest.** Az éjjel raziát tartott a rendőrség. Hetvenhárom férfit és hat nőt állítottak elő a kihágási ügyosztályhoz. *Frank Léb* dohos pincéjében harminc férfi aludt s olyan bűz fogadta a rendőröket, hogy szivarra kellett gyujtaniok. Ilyen bájos nevű koresmákat, lebujsokat és szállóhelyeket tiszteltek meg látogatásukkal, mint a „Hét tetű“, „Két gálamb“, a „Vadszamár“, „Hunyadi menyecske“, „Gyere te rózsám“, stb. Az asztalok lába a földbe van beásva, a kanalak odaláncolva — nagyobb biztonság okáért. Egyik helyen a levest a vendéglős „spricceli“ olyan cucliféléből. Azt kérdi a vendégtől: Van öt pénz? Ha van, akkor kispicceli a kívánt adagot az asztalba vajtályuba, ha aztán becsapja a vendég, akkor — visszaszívja a kispiccelt levest. Szép őskori állapotok!

*** Gorup György kalandja.** Tegnap éjjel 12 órakor, mikor báró Gorup György hazafele igyekezett, a Kórház-utca-n lévő hid alatt egy ismeretlen ember orozva megtámadta. Gorup nem vesztette el lélek-jelenlétét, hanem a nála lévő boxerrel hatalmas csapást mért támadójára. Az ismeretlen támadó erre jobbnak találta a szegyeteljes, de hasznos futást. Gorup pedig, mint ki jól végezte dolgát, nyugodtan tért lakására.

*** Felhívás a pénzüntézet-i tisztviselőkhöz!** A Pénzüntézetek Országos Szövetségének biharmegyei körzete, a folyó hó 9-én, vasárnap d. e. fél 11 órakor a Kereskedelmi Kamara dísztermében tartandó értekezleti közgyűlésére, a biharmegyei pénzüntézet-i tisztviselők szövetségét is meghívta, mely alapon a szövetség elnöksége felkéri a kötelekébe tartozó pénzüntézet-i tisztviselőket a jelzett gyűlésen való megjelenésre.

*** A szőlősgazdák elveszett milliói.** Ma tárgyalja Budapesten a magy. szőlősgazdák országos egyesületének 12 tagu albizottsága *dr Molnár Imre* egyesületi alelnök elnöklésével az agrár adósok tartalék alapjának kérdését. A mintegy 10 ezer agrár adóstól visszatartott több millió koronát tevő tartalékalap, melyet kizárólag a kormány és az agrárbank kezel, s mely kezelésre az azt összeadó agrár adósoknak semmi befolyása nem volt, teljesen elveszett. Az albizottság feladata lesz megállapítani a módokat, melyek alapján az elveszett tartalépalap millióinak az állam által leendő megtérítését kéri. A albizottság megállapodását az összes agrár adósok Budapesten tartandó nagygyűlése fogja megvitatni s a kormány elé terjeszteni. Biharmegyének és Nagyváradnak sok százzamenő szőlőbirtokosát sulyosan érinti ez a kérdés, mely évek óta nagy elégedetlenség és keserűségnek forrása s így kívánatos, hogy az a kormány és adósok kölcsönös jóakarásával megnyugtató megoldást nyerjen.

*** A szezon legnagyobb szenzációját** mutatja be ma este a Vigadó mozgószínház. *Zola Emil* halhatatlan remekműve után készült el a „Germioal“ szociális dráma 8 felvonásban. A mozi világ legnagyobb, korszakos eseménye ez a hatalmas mű, amelyhez fogható nagyarányu slágere nem volt még a kinematografiának. Sulyos áldozatok árán sikerült megszerezni a gyönyörű szenzációt, a melynek bemutatása 3 órát vesz igénybe. Epen ezért csütörtökön és pénteken két-két előadás lesz és pedig délután 6 és este 9 órakor. Jegyek előre válthatók.

* **Kirakatverseny Nagyváradon.** Dr. Moskovits József kamarai elnök kezdeményezésére a nagyvárad kereshedelmi és iparkamara legutóbbi ülésén elhatározta, hogy kirakatversenyt rendez s kiküldte a rendezőbizottságot. A versenyt valószínűleg karácsony táján tartanák meg. A rendezőbizottság szombaton, november 8-án délután 3 órakor a kamara helyiségében értekezletet tart.

Áruraktár leredukálása folytán mélyen leszállított árak Kossuth-utca elején.

Kertész S. Sándor női divatruházában.

Eladásra kerülnek a következő cikkek melynek minőségei elsőrendűek.

Kosztüm, ruha és bluz szövetek.

Selymek, bársonyok. Vászna, schiffonok, asztalneműek.

Posztó, szövet, vászon, plüsch, és csipke függönyök. Ágy- és asztal terítők. Szőnyegek. Mosóbarhetek, zephierekéskartonok. Kész női és férfi fehéreneműek.

Paplanok. Szörme áruk.

Menyasszonyi kelengyék

Csipkék, himzések, harisnyák és bélésárúk és itt még sok föl nem sorolt árucikkek. Vidékre mintákat míg a raktár tart nagy készséggel küldök.

Telefon az egész vidékre 10-30.

x **Farkas-féle parkett-pasta** tükör fényessé varázsolja parkettjeit! Kilója 2:40 kor. fél kilós próbadoz 1:20 kor. Kapható: Farkas István Apolló Drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut (Fő-utca) 7. B. Fröhlich hentes üzlet mellett.

* **Elhalasztott kolonestély.** A Kath. Legényegylet a vasárnapi kolonestélyt a kivilágítás végett esütörtökön, 6-án tartja meg a rendes belépti díj mellett. — **Táncvizsga 9-én** Hamza Jenő zenekara mellett.

x **Ingyen javítjuk** a nálunk vásárolt harisnyákat. Állandó nagy raktár kész női, férfi és gyermek harisnyákban. Kötünk, fejelünk rendelés szerint, 24 fillértől kezdve a legfinomabb selyem harisnyáig. **Harisnyakötőde** Bartos és Társa (a Széchenyi-szállodával szemben Rákóczi-ut 10.) És a mi fő „Bartos harisnyája tartós.” Helyi és vidéki telefonszám 1359.

* **3 utcai szoba és mellékhelyiségből** álló lakás november hó 1-től kiadó, megtekinthető Schlauch-tér 30. hol a házmester nyújt bővebb felvilágosításokat. Leszámítoló és Jelzálogbank részvénytársaság.

x **Tekintettel a rossz pénzvisszonyokra** leszállítottam az árakat. 3 pár női harisnya 1 kor. 3 pár fegyházban kötött férfi harisnya 78 fill. 1 pár patent gyermek harisnya 26 fill. 6 darab fin. vászon kendő 80 fill. 1 m. sweitzhi himzés 24 fillértől. 1 m. csipke 2 fillértől. 1 pár nyári keztyű 30 fillértől kapható **Ungerleider Salamon-nál** Szent János-utca 4. sz. alatt.

* **A MÁV. és a Félix-fürdő.** Nagyvárad közönségének ama része, amely évek óta hiányát érezte annak, hogy október elseje után nincs megfelelő vonatközlekedés, amely (lehetővé tenné a városi közönségnek, amely nincs abban a helyzetben, hogy a fürdőben lakják, dacára annak, hogy ott a legolcsóbb penzió-rendszer van október 1-től bevezetve,) a Félix-fürdő valóban esodálatos gyógyhatású forrásait használhassa, most örömmel fogják fogadni a MÁV ama valóban üdvös intézkedéseit, hogy a Félix-fürdőből minden este egy külön vonatot indít Nagyváradra. Ezen naponta közlekedő különvonat beállítása következtében a Félix-fürdőbe Nagyváradról 4 órakor, vagy Várad-Velencéről 4 óra után a rendes belényesi vonaton lehet kiutazni. A nyár folyamán a belényesi vonatra vonatkozó felszállási tilalom, magától értetődik, megszünt. A fürdő használatára elegendő idő áll rendelkezésre, mert a visszautazás, minthogy a rendes belényesi vonat már este 6 óra 37 perckor indul ezen új különvonaton történhetik, mely este 8 óra 02 perckor indul. Ugy a MÁV, mint a belényes-vaskövi vonat igazgatóságát ezen üdvös, a város gyógyulást kereső közönségére rendkívül fontossággal bíró intézkedéséért, a legteljesebb elismerés illeti. A fürdő kezelősége természetesen a legnagyobb előzékenységgel gondoskodik róla, hogy a fürdő mostantól fogva egész télen át is használható legyenek, a vendéglő üzemet fentartja, a fürdőpihenők, folyosók pedig állandóan fűtve vannak, úgy hogy a meghülés veszedelme teljesen kizártnak mondható. Hiszünk is, hogy ezen kitünő alkalmat a közönség tömegesen fel fogja használni és úgy a fürdőket, mint a vendéglőt is állandóan igénybe fogja venni.

FIGYELEM! Óriási választékok iskola szerekben csak **Klein Vilmos és Társa** cégnél találhatóunk u. m. író és rajzszerek, iskolatáska 36 fillértől, könyvszíjak 30 fillértől, továbbá fiú és leány intezeti felhárnyok, iskolai lüster és cloth kötének, gyermek esernyők, fiú sapkák 30 fillértől, gyermekharisnyák 20 fillértől. Téli alsóruhák, iskola munkák és mindennemű kézimunka anyagok. Csőből vásárolt 1500 drb divatos parket blousche 250 filléért. 3000 elsőrendű férfi ing 2 koronától, galérok 20 fillértől, 30000 méter arcfátyol 20 fillértől és minden e szakmába tartozó cikkek olcsón csak a fenti cégnél szerezhetünk be, Rákóczi-ut 18.

x **Jönnek a katonák,** vonatok, automobílok, babak, mikulások, ridickülök, nyakkendők, bárányok és ezerféle egyéb játékok karácsonyra a Párizsi Bazárba Sas alatt.

x **Meghódította a hölgyeket** MLE JULIETTE elsőrendű mellfűző különlegességeivel Színház-utca 4. Adorján palota (Emke mellett.) Telefon szám 827.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad, Beöthy Ödön-utca 1. szám. Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a legegyszerűbből a legdiszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecselt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sirkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev.-lap hívásra azonnal megjelenek.

x **Erdekében áll,** hogy megrendeléseivel felkeresse **Biró László és Tsa** úri- és papi szabókat. Meglepő olcsó árak. modern szabás, elsőrendű munka **Sal Ferenc** utca 17. Telefon 832 sz.

x **Két jogász sétál a városban,** szemben találják magokat egy régi ismerősükkel **Pista** barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki **Nagy Sándor** férfi divatruha kereskedésében a **Zöldfa-utcán,** passagé-kapu mellett

x **Matyok Péter** tambura zenekara a **Korona-kávéházban.** Ma és minden este a **Korona-kávéházban** hangversenyez közkívánatra **Matyok Péter** (Paganini) tambura zenekara teljesen ujjonnan szerződött tagokkal, a közkedvelt társulat magán- és duett számokkal működik közre. A gazdagon összeállított műsorból kiemelendő a közkedvelt **Gyöngyi** duett. A társulat tagjai: **Kövári Rózsika, Kövári Boriska, Simon Juliska, Kósa Böske és Juhász Ilonka** énekesnők. Naponta változatos műsor. Kezdeté este 8 órakor. Szabad bemenet. Szíves pártfogást kér **Matyok Péter** karmester.

x **Szőllős-utca 12. sz. házban** több egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

x **FELHÍVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szíves figyelmét a **most megnyílt Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Méréselt árak. **Nagy Sándor-u. 17.**

x **Össi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órában kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazar épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

* **Ingtatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x **Zombor Sándor** sebész-orvosi műszer, kötszer és testegyenestő gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villany erőre berendezett műhelyében készít mindenféle fémcsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos-árban, levelekre válasz.

x **Iskola idényre** torna cipők 2 koronától kezdve. Gyermek cipők 20—25 számig 2 korona, 26—28 számig 4 korona, 29—34 számig 5 korona. Fiú boksz cipő 35—36 számig 7 korona, női chevrou vagy boksz cipő 7 korona, férfi chevrou vagy boksz cipő 8 korona. Finom női parti félcipők 5 korona, divatos férfi kalapok 3 koronától kezdve **Pekoténél,** Szent-János-utca, Kispipa mellett.

„The Roosevelt Schoe“
amerikai cipők

12.50 és 16.50 kizárólag

Reichard Dezső
cégüéi

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.

x **Csodaszép** mézédés esemegeszőlő! Legoemesebb hazai és tiroli fajalmák! Oriási tiroli maróni. Valódi debreczeni pároskolbász. Kijűnő fehér és piros hegyi-borok! **MERTZ NANDOR** esemege-üzletében, Körös-utca, Telefon 448. sz.

x **Értesítés.** Tisztelettel értesítjük a n. b. rendelőinket, hogy Hatvany és Szentmiklóssy szücsök beltagja, Hatvany hosszabb külföldi tanulmányutról haza érkezett. Szives pártfogást kérünk Hatvany és Szentmiklóssy szücsök, Nagy Sándor-utca 1.

x **Ujhelyi Róza** nőikalap üzletét Rimanóczy-utca (Kolozsváry házba) Royal kávéházzal szembe helyezte át, hol eredeti párisi modellekből állandó választék áll a nőlgközönség rendelkezésére, mit olesőbb boltbér mellett rendkívül jutányosan árusít.

x **Tölgyszőlőkaró** hegyezett, hasított 2 m. hosszban Berettyó-Széplak állomásról legalább egy waggon rakomány (cca. 4000 drb.) megrendelhető azonnali és későbbi szállításra a Polgári Takarékpénztár r. t. árusosztályánál Nagyvárad, (Kossuth-utca.) Telefon 11—95.

x **Az erdélyi kereskedelmi és automobilforgalmi r. t.** helybeni fiókja automobilonban, pneumatikonban, valamint az összes automobil-felszerelési és szükségleti cikkekben **Szilágyi Dezső-utca 6. szám** alatti (telefon 13-21.) telephelyen nagy raktárt tart. A cégnek modernül berendezett garages **Körház-utca 6. szám** alatt (telefon 13-52.) van, hol egy a helyi, mint az átutazó automobilon a legideálisabb garaget találják és egyuttal szükségleteiket is a legelőnyösebben szerzehtetik be.

x **Kossuth-utca 2. sz. alatti** volt Szichta-féle üzlethelyiség 1914. május 1-től kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

Legszebb és legolcsóbb zománc táblák

Diósy Sománál

Telefon 839.

Telefon 839.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal.

Telefon 1076.

Telefon 1076

Egy jó házból való fiu tanulóul

felvétetik fizetéssel

Tátray Gusztáv

kézimunka üzletében

Rákóczi-ut 4.

Fogak és fogsorok egy kaucukba mint aranyba foglalva szájpadiás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

Irsai Dezső

(a Flegman-cég volt főszabásza)

Női divat-terme

Szalárdi-utca 9. Rosenzweig palota.

Legfinomabb izlésű kelmék és hozzávalók. Elsőrendű kivitel. Szolid árak! Szolid árak!

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Csütörtök: Gyimesi vadvirág.

Péntek: Hajduk hadnagya.

Szombat: A tolvaj. (Bihari Ákos felléptével.)

Vasárnap délután: Támlásszék 10. Este: Nevető férj.

A gyimesi vadvirág. Ma, csütörtökön este az idény egyik kedves népszínmű reprize: a Gyimesi vadvirág kerül színre. Fábrián Gyurkát ez alkalommal is Medgyaszay Jenő játssa.

Hajduk hadnagya. Pénteken este a Hajduk hadnagya lesz műsoron, amelyet a közönség igen szívesen lát, mert ennek a megkapó meséjű operettnek a bájos melódiái feledhetlenül élnek a publikum emlékében. A darab szereposztása ugyanaz, amelyben a Hajduk hadnagya reprize az idényben ölször került színre.

A tolvaj. Bihari Ákos, akinek a fel léptei a Szigligeti színház színpadán mindenkor méltán jelentenek eseményt, szombaton Bernstein nagyszabású drámájában: A tolvajban lép a nagyváradai publikum elé. A pompás drámára nagy ambícióval készül az ensemble.

Hölgyek figyelmébe!

Van szerencsém a mélyen tisztelt hölgyközönség b. tudomására hozni, hogy az

őszi és teli legújabb kalapformák megérkeztek.

Továbbá a legszebb és legújabb divatu tollak. Ugyisintén átfarmázásokat jutányos árban elvállalok.

Tisztelettel

M. WEISZMANN JULISKA

Nagyvárad, Bajza-utca 7. sz.

REPORTÁZ

A NAC választmányi ülése. A NAC választmánya ma csütörtök este fél 9 órakor a Club-kávéház külön helyiségében ülést tart, kéretnek a választmányi tagok a pontos időben és teljes számban való megjelenésre.

IRODALOM

Mária-Kongregáció. Hitbuzgalmi képes havi folyóirat. Szerkeszti Bernhard Zsigmond S. J. (Megjelen havonként egyszer) Előfizetési ára: tömegesen rendelve (20 példány) egy évfolyam 1 kor., külön rendelve 2 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mária-utca 25. — Legújabb száma most jelent meg a következő gazdag és változatos tartalommal:

A Mária-kongregációk jubileumán. Cséfalvay Nándor S. J. — Lelkesüljünk a miszsiónkért! Bauer József. — Novemberi gondolatok. — A Királynő apródja. Mentés Mihály. — A misét is meghallgattuk. G. L. — Máriás világszemlénk... — Az elfogulatlanok. Dr. Tóth Tihamér. — Özv. gróf Zichy Nándorné. — Szenny- és rémregényirodalom. Dr. Csepela Lajos. — Kongregációi élet. Irodalom. — Telefon.

Uj Idők. Herczeg Ferenc pompás folyóiratának legutóbbi számában **Biró Lajos** folytatja „A Szentlélek lovagja” című elbeszélését. Herczeg Ferenc „A fizetés napja” című novellája egyik ékessége a füzetnek. **Farkas Pál** folytatja Ernestó Biasca című elbeszélését. Novellákat, cikkeket irtak: Gyöngyössi Nándor, Sztrokay Kálmán, Paál Jób, Vészi Margit, verseket Szávay Zoltán. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 5 korona; szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Andrassy-ut 16. szám.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

A parasztnábob gyilkosai. Változatlanul nagy érdeklődés mellett folyik a tárgyalás a berettyószentmártoni gyilkosság ügyében. Tegnap egész nap tanukat hallgatott ki a bíróság, akik a rejtélyes bűnügy egyes körülményeire világítottak rá. Különösen érdekes volt ifj. Tikász Sándor fiatal, 12—13 éves leányának a vallomása, aki nagy bátran felelt az elnök kérdéseire és az egész tárgyalóterem nevetett, amikor így felelgetett az elnöknek:

— Hát nézze Ielkem, így történt a dolog.

A leány különben az apja mellett vallott és cáfolta Vitális vallomását.

A tanukihallgatások még néhány napot vesznek igénybe, úgy hogy ítélet csak e hét végére várható.

§ **A gimnázium betörői.** A nagyváradai községi polgári iskolába és a premontrei főgimnáziumban vakmerő betöréses lopások történtek most szeptemberben. A betörők **Vetési Lajos** és **Erdélyi István** szerelők most kerültek a bíróság elé, hogy feleljenek tettükért. A királyi törvényszék büntetőbírósa előtt azonban

egyszerűen tagadták, hogy ők követték volna el a betörést. Dr. Bőszörményi László és dr. Nagy Mihály ügyvédek, védők új tanuk beidézését kérték annak igazolására, hogy nem a két vádlott követte el a betöréseket. A bíróság a bizonyítás kiegészítésére irányuló kérelemnek helyt adott és a tárgyalást elnapolta.

TÁVIRATOK

Az államosítás.

Budapest, nov. 5.

(Saját tud.) A közigazgatási bizottság ma tárgyalta a tisztviselők választásának elhalasztásáról, valamint a jegyzők fizetésrendezéséről szóló javaslatokat. A bizottság mindkét javaslatot egyhangulag elfogadta.

Bekisért ujságíró.

Budapest, nov. 5.

Ma a parlamentből távozó képviselőkről fényképfelvételeket akart készíttetni Fodor Aladár ujságíró. Jánossy A. rendőrfelügyelő azonban megtiltotta a felvételek eszközését. Az ujságíró tiltakozott a felügyelő eljárása ellen, mire bekisérték a főkapitányságra. A főkapitány azonban azonnal szabadon bocsátotta az ujságírót és kijelentette, hogy Jánossy ellen a fegyelmet megelőző vizsgálatot elrendelte.

Az új bolgár király.

München, nov. 5.

Ma reggel kilenc óra óta Bajorországnak megint van uralkodó királya. Ekkor jelentette ki Lajos régensberg, hogy a régensség véget ért és hogy III. Lajos király néven ő fog trónra lépni.

A király minden valószínűség szerint szombaton fog esküt tenni, a mikor már mind a két kamara letárgyalta az alkotmány értelmében az Ottó király elmeállapotáról elébe terjesztett anyagot. A csapatokat vasárnap esketik meg az új királyra.

Két vonat összeütközött.

Melun, nov. 5.

Tegnap este ötven méternyire a pályaudvartól egy gyorsvonat összeütközött egy postavonattal. Mind a két vonat vagonjai tüzet fogtak és megsemmisültek. Éjfélkor 13 holttestet húztak ki a romok alól és 14 sebesültet szállítottak a kórházba. A gyorsvonat lokomotívvezetőjét letartóztatták.

A katasztrófa okául a Marseille felől jövő gyorsvonat vezetőjének vigyázatlansága tekinthető. A postavonaton ötven tisztviselő volt. A postavonat összes vagonjai, valamint a gyorsvonat három vagonja köztük 2 másodosztályú kocsit, teljesen összezúzódott. A gáztartályok felrobbantak, a minek nyomán tűz támadt, a mely még éjfélkor tartott. Azonnal megindult a mentés, a mely azonban igen nehéz volt.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Októberi buza	— — —	11.—
Buza 1914. áprilisra	— — —	11.32
Októberi rozs	— — —	7.94
Áprilisi rozs (1914)	— — —	8.93
Októberi zab	— — —	7.27
Áprilisi zab (1914)	— — —	7.37
Tengeri 1914 májusra	— — —	6.25

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	815.—
Oszt. hitelrészvény	—	621.—
4%-os koronajáradék	—	81.—
Osztr. magy. államv.	—	690.50
Jelzálogbank	—	414.50
Leszámítoló és pénzváltó	—	506.—
Hazai bank	—	278.50
Magyar bank	—	533.75
Keresk. bank	—	3700.—
Rimamurányi	—	644.—
Salgótarjáni kőszén	—	729.—
M. Ált. Kőszénbánya	—	1012.—
Közuti vasut	—	628.50
Városi villamos	—	350.—
Adria	—	570.—
Atlantika	—	—.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

LÉVAI MÁRTON

r.-t.

sirkőraktára és
kőfaragó telepe

Nagyvárad
Rákóczi-u. 20.

Magyarcsékei járás főszolgabírójától.

1270—1913.

Pályázati hirdetmény.

Biharvármegye magyarcsékei járáshoz tartozó Miklórtási körjegyzőségben lemondás folytán üresedett II-od jegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat akik ezen 1600 korona fizetéssel 300 korona lakbérrel s 800 korona általánnyal javadalmazott állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883 évi I. t.-c. 6. §-a, illetve az 1900. évi XX. t.-c. 5. §-ában előirt képesítésüket s eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányaikkal felszerelve pályázati kérvényüket hozzám folyó év november hó 19-ig adják be.

A választás határnapját később fogom kitűzni.

Magyarcséke, 1913. nov. hó 1-én.

Ertsey Zsigmond,
h. főszolgabíró.

GERMINAL

ZOLA EMIL halhatatlan regénye után készült szociális dráma
8 felvonásban.

 A világ

legnagyobb

szenzációja!

Kizárólagos joggal bemutatja :

a VIGADÓ
mozgó-színház,

november hó 6, 7, 8. és 9-én, csütörtökön, pénteken szombaton és vasárnap.

Rendes helyáramok.

Ajánlatos a jegyeket előre a pénztárnál megváltani

Ha nincs megelegetve

szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármikor. Keresse fel DARABONT GY. és TÁRSA uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmas és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

A jó bornak

nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult utonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitűnő saját termésti borai, előzékeny kiszolgálás, szolid polgári áruk. Abonensek naponta felvételnek.

Egyesült Bihar megyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R.-T. Nagyvárad, Bémer-tér.

Tűz- és betörésmentes pénztárszekrények (safes) bérbeadása

Ujonnan épült intézeti helyiségünkben létesített safe-deposit osztályunkban különféle nagyságu pénztárszekrények (safes) csekély díj ellenében bérelhetők.

Ezen pénz-szekrényekben a bérlet fél órétárgyait saját zárja alatt, önmaga kezelheti és ezeknek megőrzésére a legmesszebbmenő biztonsgot és kényelmet találja.

Safe-deposit helyiségünket az érdeklődőknek készséggel bemutatjuk és részletes felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Egyesült Bihar megyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R.-T.

10.000 pár harisnya kerül eladásra! alábbi olcsó árak mellett.

3 pár kötött zokni 78 fill., 3 pár csikos zokni 1 kor., 3 pár női harisnya 1 kor., 3 pár gyerek zokni finom 1 kor., 3 pár gyerek patent harisnya 1 kor. Flor és selyem harisnyák igen olcsón. Férfi ingek jó minőségben 1-94 kor., női ingek 1-94 kor. Zsebkendők drb. 6 fillértől. Nyakkendők, ridikálók 30 fillértől.

Klein Sándor és Társa Rákóczi-ut 14.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/2 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

Biharvármegye alispánjától.

16738—1913.

Pályázati hirdetmény

Biharvármegyében lemondás folytán üresedésbe jött s a folyó évi december hó 17-én tartandó törvényhatósági bizottsági közgyűlésen választás útján betöltendő évi 3600 korona kezdő fizetéssel, természetbeni lakással, 1400 korona utiátalánnyal és 800 korona irodaátalánnyal javadalmazott margittai főszolgabírói állásra, valamint az ennek betöltése által esetleg megüresedendő más állásokra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhivom mindazokat, a kik ezen állások valamelyikét elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeiket a 125000—B. M. számú rendelettel kibocsátott Vármegyei Ügyviteli Szabályzat 4. §-ában előirt módon Biharvármegye főispánja, mélt. Dr. MISKOLCZY FERENCZ urhoz címezve hozzám legkésőbb f. évi december hó 6-ának d. e. 12 órájáig annyival inkább nyujtsák be, mivel a későbbben benyujtott kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Biharvármegye szolgálatában állók, a fent kitett idő alatt előttem szóbeli jelentkezés útján is pályázhatnak.

Nagyvárad, 1913. november 3-án.

Fráter Barnabás,
alispán.

Tüzijáték kiállítás

özv. Kádár János-né

elsőrangú fűszer- és esemege kereskedésében.

a legelsőbbra u különlegességek előnyös bevásárlási forrása.

Kugler H. Gerbaud főraktára.

Telefon 85. sz.

Telefon 85. sz.

Különvonat

a Félix-fürdőből
Várad-Velence
és Nagy-Várad
állomásra.

Október 1-től minden este 8:06 perckor külön vonat indul a Félix-fürdőből, minek következtében a városi kirándulók közönségének a gyors fürdő igénybevételére teljes 3 óra áll rendelkezésére

Indulás: Nagyváradról: délután 4 óra 28 perckor Várad-Velencéről: 4 óra 38 perckor. Érkezés a Félix-fürdőbe 5 óra 06 perckor Visszatkozás este 8 óra 06 perckor.

Fürdők, pihenők, folyosók, éttermek mindig fűtve. Meghülés teljesen kizárva. Bentlakóknak penzio-rendszer. Fürdés, lakás, ételmezés heti 56 koronától. Posta, távirda, telefon egész éven át nyitva.

Csúz, köszvény, izületi lobok és mindennemű reumatikus bántalmaknál évszázadok óta a Félix-gyógyfürdő kénes hévize forrásait kitűnő eredménnyel használják.

Merza Kálmánszijgyártó, nyerges
és bőröndös mester

Nagyvárad, Szent János-utca 48. sz.

Raktáron tartok minden e szak-
mába vágó cikkeket, egymint:
**disz- és igás-szerszá-
mot**, nyerges és versenyostoro-
kat. Kívánatra megrendelés után
is készítek a legegyszerűbbtől a
legdiszesebb kivitelig, **feltűnő
szolid árak mellett.**

**Melocco Péter cementárugyár és
építési vállalat részvénytársaság**

Budapest, IX. Timét-utca 4. a. b. szám.

Nagyvárad, fióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt:

Szabadalmazott géppel
gyártott karmantus
portlandcment csöveket
az összes szabványos mé-
retekben és az ahhoz való idomdara-
bokat, csömösztöt és vasbetétes, vala-
mint portlandcment csöveket, kü-
gyűrűket stb.

**Márvány mozaiklap, műkö-
és cementárugyár. Beton és
vasbeton építési vállalat.**

Elvállal:

Utcák és házak csa-
tornázását, hidak és
vizmedencék szak-
szerű építését. Na-
gyobb vállalatoknál **tervekkel és
költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisz-
telendő papságot és a n. é. közönséget, hogy
papi és civil ruha tökéletességét
áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagy-
ságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen
nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki meg-
rendelőnek elég egy minta reverenda beküldés,
esetleg hívásra személyesen kiutazom.

Alkalemra bármilyen szalon ruha kölcsön
kapható.

Alázatos tisztelettel

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi- és polgári szabó.

Szent János-utca 32. (Saját ház.)

ALAPITTATOTT 1898-BAN.

Kálvaria-utcán egy üres telek eladó.

Pályázati hirdetmény

zenekari növendékek felvételére.

A nagyvárad, honvédzenekar felvételre
zenenövendékeket keres.

Felvételi követelmények:

1. magyar állampolgárság; 2. a betöltött
14 és a még elnem ért 17. életév; 3. oly
testi fejlettség, mely a hadiszolgálatra való
alkalmatosságát — a 17. életév betöltése után
— jogosan remélni engedi; 4. megfelelő zenei
előképzettség; 5. szeplőtlen előélet; 6. a
katonai fegyelemnek önkéntes alárendeltség;
7. szolgálati kötelezettség vállalás a honvéd-
ségbe való önkéntes belépésre, mielőtt a
pályázó a kor és testi alkalmasság tekente-
tében a védtörvényben foglalt határozmányok-
nak megfelelt; 8. szolgálati kötelezettség vál-
lalás minden egyes zenenövendék minőség-
ben eltöltött teljes évért — a szabályszerű
tényleges szolgálati időn felül — egy évnek
tényleg szolgálására.

A kérvények — melyek a nagyvárad, honvéd
zenebizottsághoz (Rulikovszky hon-
véd laktanya) küldendők a következő okmá-
nyok csatolandók:

1. a honossági bizonyítvány; 2. kereszt-
levél vagy születési anyakönyvi kivonat; 3.
a már nyert zenei képzettségről esetleg meg-
levő bizonyítvány; 4. a szeplőtlen előéletről
politikai vagy rendőrhatalóság által kiállított
bizonyítvány; 5. az apa (gyám) által aláírt
hitelesített vagy a tartózkodási hely járás
hatósága által igazolt kötelező nyilatkozat,
Személyes jelentkezés kívánatos.

NYÍLYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
**vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.**

MOS!

gallér és kézelőket fé-
nyesre, csipke és szövet
függönyök, bútor szö-
ve k, papi és egyen-
ruhák vegyileg tisztit-
tatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.**Vas- és réz-
BUTOROK**

még csak rövid
ideig mélyen le-
szállított árban
kaphatók

Tonk Emilnél

Rákóczi-ut 13. sz.

Eredeti**Meteor kályhák,**

kályhatalcák és ellenzők,

fa- és széntarték,

valódi porosz fűtőszén

házhöz szállítva 50 K° zsákokban

kimérve 100 K° 5 korona.

Tarsoly és Risztókülönlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut.

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyvárad fióktelep: Szöllős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt: Szabadalmazott géppel gyártott kar-
mantyus portlandcement csöveket az
összes szabványos méretekben és ahhoz való idom-
darabokat, csömöszölt és vasbetétes, valamint
portlandcement csöveket, kútgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, műkő- és cementáru-
gyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal: Utcák és házak csatornázását,
hidak és vízmedencék szakszerű
építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és**
költségvetéssel szolgál.

Meghívást az ország bármely részéből elfogad.